

Zima

Cztery
pory
dzieci!

Cztery
pory
dzieci!

Koncept, ilustracje, opracowanie graficzne
© Anna Kaszuba-Dębska, 2012

copyright © by Łukasz Dębski, 2012

Korekta: Aleksandra Jastrzębska

Wydawnictwo zostało zrealizowane przez
Województwo Małopolskie w ramach projektu
Przedszkolne Wychowanie do Wartości

www.malopolska.pl

Cztery
pory
dzieci!

zima

Czas płynie cały czas.

★ Ludzie, choć nie raz próbowali, nie mogą go zatrzymać. Próbują przynajmniej nad nim zapanować, dlatego wymyślili kalendarze.

Zimowy kalendarz małopolski

Kalendarz pozwala uporządkować nasze życie w zgodzie z upływającym czasem. Wiele osób uważa, że czas w Małopolsce płynie wolniej niż gdzie indziej i dlatego spędzanie tu wolnego czasu jest takie przyjemne. Nasze obyczaje, święta, najważniejsze wydarzenia całego roku odbywają się według kalendarza. Nasza książka to rodzaj kalendarium, zimowa opowieść o małopolskich obyczajach, tradycjach, świętach i tym wszystkim, co sprawia, że nasz region jest wyjątkowy. To także odpowiedź na pytanie, dlaczego czas w Małopolsce płynie wolniej, podczas gdy gdzie indziej leci lub biegnie.

Moc
turystów
z całej
Polski
zimą mknie
do Małopolski!

Zimowa

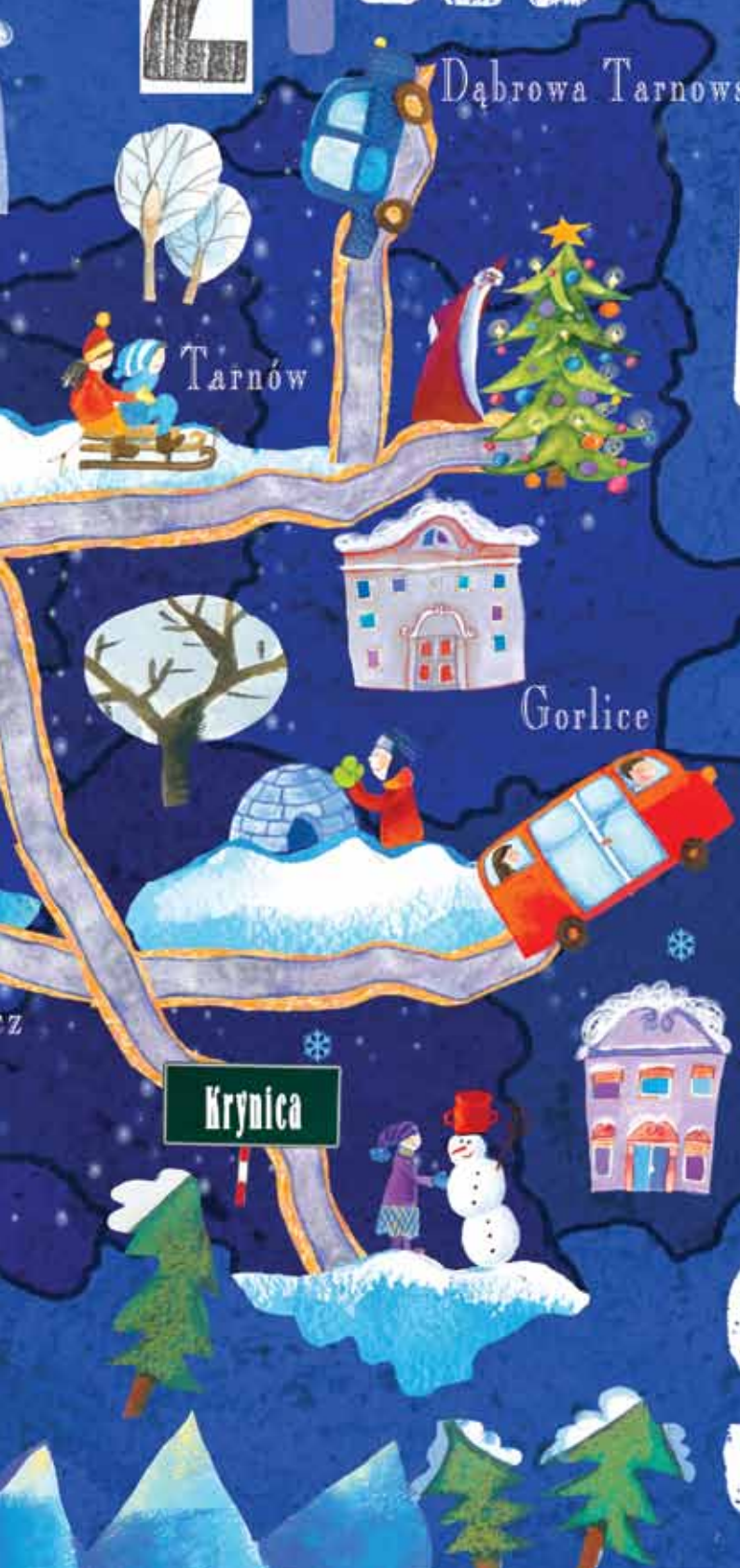
Dąbrowa Tarnowska

mapa

mało

poł

ski

1
grudnia

Szopka

Szopka to budowla jak z bajki. Wieże, okienka, balkony, ruchome figurki, a wszystko świecące i kolorowe. Najważniejsze są postaci, przede wszystkim Święta Rodzina wokół żłóbka i Trzej Królowie. Obok nich anioły, pasterze, krakowiacy, górale i zwierzęta: baranki, osły, woły, a często także koty i psy. Figurki można wystrugać z drewna albo zrobić z drutu i szmatek. Wieże i konstrukcję szopki robi się ze sklejki lub twardej tektury.

Co roku pod pomnikiem Adama Mickiewicza na Rynku w Krakowie odbywa się konkurs **szopek** krakowskich. Najpiękniejsze **szopki** zwycięzców konkursu można potem podziwiać na wystawie w Muzeum Historycznym Miasta Krakowa, które mieści się w Pałacu Krzysztofory. Konkurs jest otwarty i każdy może brać w nim udział, nawet małe dzieci.

Chcecie spróbować? Wspólne, rodzinne robienie **szopki** to naprawdę dobra zabawa!

KRAKOWSKA

Gdybym była
mikrochłopcem,
chętnie bym
mieszkała
w szopce.

Jak zrobić

By zrobić szopkę, jak przed laty, znajdź materiały na warsztaty. Jak czegoś nie masz – pytaj mamy lub odwiedź z tatą warsztat taty.

1. Przygotuj: rolki z papieru toaletowego, pudełko po butach, bibułę, papier kolorowy, farby, pędzel, kredki, nożyczki, klej lub taśmę klejącą.

2. Najpierw pomaluj na jeden ulubiony przez Ciebie kolor pudełko oraz papierowe rolki.

3. Wysusz pomalowane elementy.

4. Sklej wszystkie części.

SZOPKA krakowska

5. Z kolorowych papierów wytnij trójkąty i paski i ozdób nimi wieżyczki.

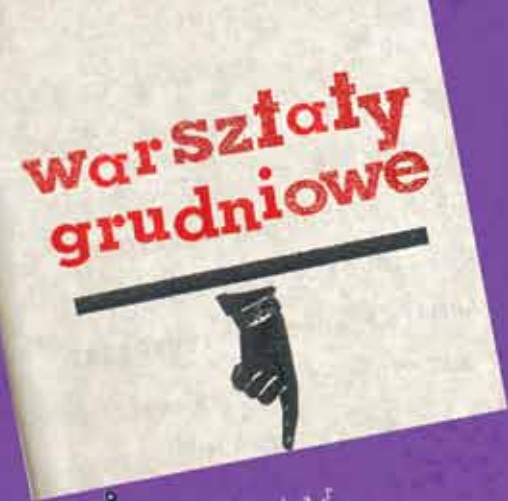

6. Narysuj okna. Wytnij je i przyklej do szopki. Z kawałków bibuły zrób siano do żłóbka.

7. Twoja szopka będzie gotowa, gdy zamieszkają w niej narysowane i wycięte przez Ciebie postaci: Dzieciątko z Rodzicami, Trzej Królowie, pastuszkowie, aniołowie i oczywiście Twoje ulubione zwierzątka. Możesz również przyozdobić szopkę kolorową bibułą według własnego pomysłu. Nie zwlekaj, bo dużo pracy przed Tobą. Na pewno wszystko Ci się uda, a Twoja szopka pięknie przyozdobi miejsce pod choinką!

Jak zrobić

Musisz to wiedzieć bez powtórki: w szopce podstawą są figurki, więc się zapoznaj bez szemrania tu z ich instrukcją wykonania.

1. Przygotuj: kartkę, ołówek, cienkopis, kredki, nożyczki, słomki do picia oraz taśmę klejącą. Ołówkiem naszkicuj postacie ludzi i zwierząt.

2. Szkice wszystkich narysowanych przez Ciebie postaci popraw cienkopisem, żeby były bardziej wyraziste.

3. Pokoloruj rysunki kredkami.

4. Nożyczkami wytnij każdą z pokolorowanych postaci.

figurki do SZOPKI

5. Pamiętaj, że nie musisz wycinać dokładnie po linii, jeśli zostawisz odrobinę białego papieru, też będzie ładnie, a postacie będą bardziej przejrzyste.

6. Przygotuj wycięte figurki, plastikowe słomki, taśmę klejącą i nożyczki.

7. Słomkę przyklej z tyłu figurki. Oto kukielka w papierowym teatrzyku.

Jestem kukielką
papierową
w tym teatrzyku
grać gotową!

tradycje górniczne

4
grudnia

Małopolskie kopalnie soli w Bochni i Wieliczce to najstarsze kopalnie w Polsce. Kopalnia w Wieliczce, dopóki wydobywała sól, była najstarszą nieprzerwanie działającą firmą na świecie! Przez te wszystkie lata górnicy w obu kopalniach wydrążyli ponad 2 000 komór i setki kilometrów korytarzy. Wycieczka w głąb podziemi to jak wyprawa do innego, podziemnego świata, ekscytująca ekspedycja do wnętrza ziemi. Dziś na dół można zjechać windą, pływać łódką przez podziemne jeziora, przejść oświetlonymi chodnikami. Kiedyś było to znacznie trudniejsze: górnicy pracowali bardzo ciężko, w półmroku krusząc kilofami skalne bloki, czołgali się przez wąskie przejścia narażeni na podziemne wybuchy gazu albo na to, że się po prostu zgubią i nie wrócą na powierzchnię.

małopolski

Pracowali z poświęceniem, bo i sól była wtedy znacznie cenniejsza niż dziś. Nie było lodówek i tylko dzięki soli mięso, masło i ryby nie psuły się i pozostawały świeże. Sól wykorzystywano także do produkcji prochu strzelniczego i garbowania skór, była tak cenna, że często zastępowała ludziom pieniądze.

Dziś obie kopalnie to atrakcje turystyczne, które każdy powinien zobaczyć. Niewiele jest podobnych miejsc na świecie. W kopalni w Bochni na przykład znajduje się najgłębiej położony europejski hotel – można się przespać 250 metrów pod ziemią. W Wieliczce z kolei pobito kilka ciekawych rekordów: to tu miał miejsce pierwszy podziemny skok na bungee i pierwszy podziemny lot balonem.

Od lat się w Wieliczce
bawi lud do woli.
Życie tu jest słodkie.
Słodkie dzięki soli!

LEGENDA O

Dawno, dawno temu w Ostrzychomiu na Węgrzech urodziła się dziewczynka o imieniu Kinga. Była córką węgierskiego króla Beli IV, co oznacza, że była najprawdziwszą księżniczką. „Pewnie zaraz przyjedzie rycerz, pokona jakąś bestię i dostanie księżniczkę za żonę?” – zapytacie. Otóż nie, Kinga poznała swego męża podczas zabawy, ona miała 5 lat, a on był niewiele starszym brzdącem. Takie to były czasy. Mąż Bolesław miał być królem Polski i gdy oboje mieli po kilkanaście lat, ogłoszono, że czas na wesele i przeprowadzkę Kingi do Krakowa. Nim to się stało, ojciec zapytał księżniczkę, co chciałaby dostać w prezencie ślubnym. Kinga od dziecka była roztropną i skromną osobą, nie chciała złota ani kosztowności i poprosiła ojca o... sól. Trzeba Wam wiedzieć, że w tych czasach sól była dla ludzi o wiele cenniejsza niż dziś. Legenda mówi, że Kinga wrzuciła pierścień do kopalni na Węgrzech. Ten sam klejnot odnaleziono potem w Wieliczce w miejscu wskazanym przez Kingę, natrafiając przy tym na ogromne złoża soli. Dzięki jej wydobywaniu Wieliczka i Kraków bardzo się wzbogaciły, a sól wydobywano tu bez przerwy przez kolejne 700 lat. Po śmierci męża Kinga została mniszka i w Starym Sączu założyła klasztor, w którym spędziła ostatnie lata życia.

Światej Kindze

Legenda

Skarbnik to wszelkich podziemi król.
Gdy wydobywać zaczęto sól,
on się przyglądał i rzucał oko,
co ludzie robią aż tak głęboko.

Godził się z nimi dzielić skarbami
i opiekował się górnikami,
wskazywał drogę, troszczył się skrycie
i nie raz wielu ratował życie.

Dziś brak górników, przez co czasami
Skarbek zajmuje się... turystami.
Więc jak się zgubisz w ciemnej komorze,
on Ci pomoże.

S K A R B N I K U

6
grudnia

mikołaj

Choć to dziwnym
się wydaje,
smoki wierzą
w Mikołaje!

Mikołaj: O! Smok.

Smok: Tak, dzień dobry! Przyszedłeś do mnie,
chyba nie zasłużyłem na prezent?

Mikołaj: Przychodzę do wszystkich, także do tych
niezbyt grzecznych.

Smok: Ale ja się staram. To, co ludzie mówią, to nie prawda!
Od dawna nikogo nie pożarłem, mam zakaz.
Zostałem wegetarianinem.

Mikołaj: Podobno nie odśnieżasz smoczej jamy.

Smok: Lepiej kulki ze śniegu,
ale nikt nie chce ze mną walczyć,
wszyscy uciekają.

przychodzi do smoka wawelskiego

Mikołaj: Bo straszysz dzieci zębiskami. To prawda?

Smok (skruszony): Tylko troszkę, tylko to mi zostało.

Mikołaj: Mam dla ciebie radę. Jak już musisz kogoś straszyć – strasz ptaki w locie albo ryby w Wiśle. Dzieci nie strasz.

Smok: No dooobra.

Mikołaj: Grzeczny smoczek. Mam tu prezent dla ciebie.

Smok: Baran?!

Mikołaj: Tak, smacznego. Zrobiłem go z piernika.

JAK ZROBIĆ

Słuchajcie, chłopcy
oraz dziewczęta,
jak przygotować
kartkę na święta.

1. Zrób razem z rodzicami listę adresatów, czyli osób, do których wyślesz kartkę.
2. Kup kartki i znaczki na poczcie, ale lepiej wykonaj je sam.

Kartkę świąteczną

3. Narysuj na kartkach świąteczne obrazki albo wytnij z papieru kolorowego, im więcej pomysłów, tym lepiej.
4. Na kartkach napisz adres i życzenia. Mogą to być krótkie wierszyki.
5. Na gotowe kartki przyklej znaczki, trzeba je wcześniej polizać.
6. Znajdź skrzynkę pocztową i wrzuć do niej kartki świąteczne.

Adresaci
będą zachwyceni!

1-31
grudnia

JARMARK

Ciągną małe dzieci,
panie i panowie,
na świąteczny kiermasz
na rynku w Krakowie.

KRAKOWSKI

W jakiej cenie są te bombki?

CHOINKI

SŁYPKI

O, jaki ładny sweter!

ETNOZA

Drodzy Państwo:
dziś przed Wami
sklepik
z etnozabawkami!

Ptaszki z drewna co niedzielę
pieją trele i morele.

Nie bądź miałki,
duj w piszczałki!!!

bawki

Jestem anioł, to rzecz pewna,
z Lanckorony, no i... z drewna.

Nie podlewaj nigdy wodą,
nic nie zdziałasz tą metodą.

Szklane, lekkie, kolorowe,
nasze bombki są bombowe!

Objechałem cały kraj,
Iha! Iha! Patataj!

Jak zrobić

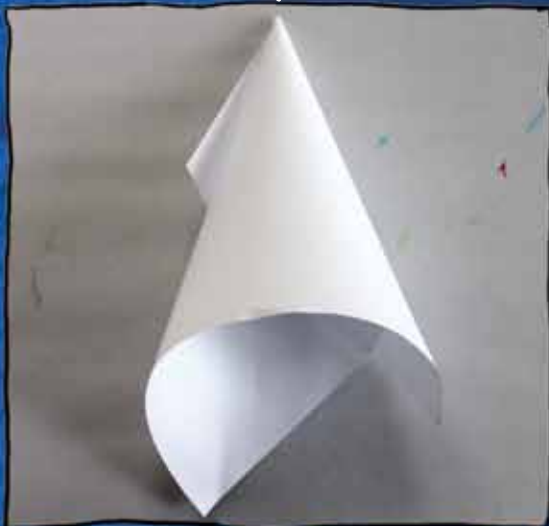
Dziś przed Wami całkiem nowe dekoracje choinkowe, więc nie stójcie więcej z boku i je zrobmy krok po kroku.

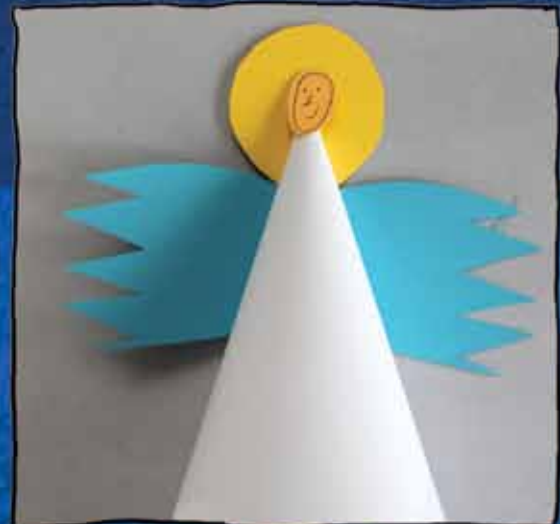
Choinkowy aniołek

1. Przygotuj papiery kolorowe, bibułę, klej, nożyczki i coś do rysowania.

2. Zwiń kartkę w kształt dzwonka i sklej. To sukienka dla aniołka.

3. Z papierów kolorowych wytnij skrzydełka, główkę i aureolę. Wszystkie te elementy przyklej do sukienki.

dekORACJE CHOINKOWE

4. Wytnij pasek z bibuły i rozetnij końcówki. W ten sposób zrobisz aniołkowi włosy.

5. Bibułowe włosy przyklej do aureoli. Na końcu dorysuj aniołkowi twarz oraz ręczki.

Choinkowe pawie oko

6. Wytnij jajowate, różnej wielkości koła z papierów kolorowych.

7. Ułóż koła od największego do najmniejszego i sklej. Pawie oko gotowe do powieszenia na choinkę.

24

grudnia

u BIEGRAMY

Na choince, oprócz tradycyjnych bombek, możesz również powiesić inne ozdoby, takie jak cukierki i ciasteczka.

Konieczne są też papierowe aniołki i pawie oka.

CHOINKA

Możesz też
z mamą
upiec pierniczki
i ozdobić je
kolorowym
lukrem.

Świetnym

pomysłem jest
powieszenie
rysunkowych
figurek.

24
grudnia
Warsztaty
kulinarne

ŚWIĄTeczny Stół

Co w Małopolsce
jest do zjedzenia
w święta
Bożego Narodzenia?

Kutia – tradycyjna potrawa
z makiem i miodem

Karp Zatorski, hodowa-
ny w Małopolsce w rejo-
nie Zatora i Osieka

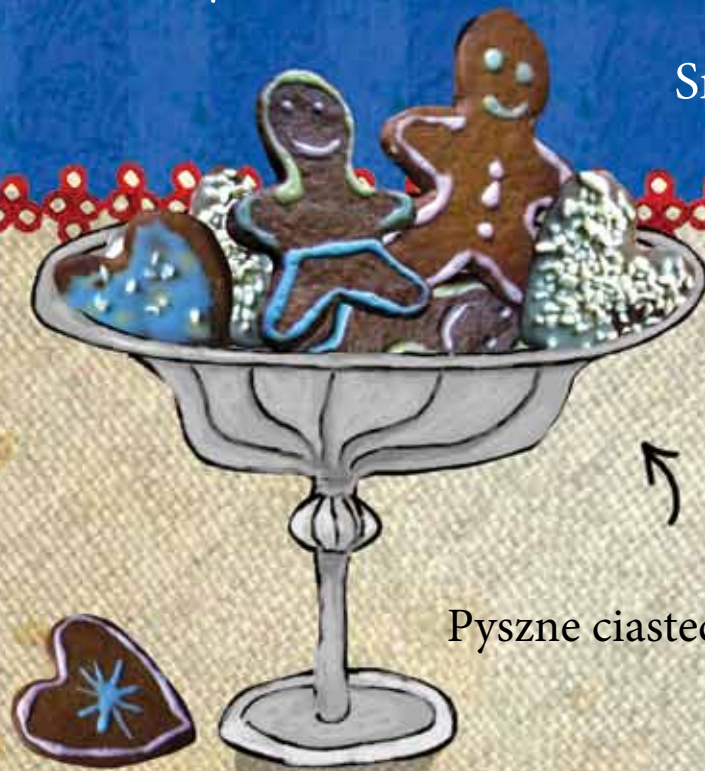
Oto przed nami smaczne i zdrowe
superciasteczka cynamonowe.

Więc razem z mamą co trzeba kup
i je z rodziną na **Święta** zrób.

Składniki: 1 szklanka cukru, 120 gram masła, 3 żółtka, 2 łyżki mleka, 2 szklanki mąki, 2 łyżeczki cynamonu, pół łyżeczki proszku do pieczenia, dwie szczypty soli.

Przygotowanie: Najpierw utrzyj masło z cukrem. Potem ubij żółtka i wymieszaj wszystko z mlekiem. Dodaj mąkę, cynamon, proszek do pieczenia oraz sól. Ucieraj mikserem, aż wszystko się połączy, a powstałe ciasto wsadź do lodówki na 3 godziny. Zimne ciasto rozwałkuj i za pomocą foremek wytnij przeróżne kształty. Następnie ułóż je na blasze i włóż do nagrzanego do temperatury 175°C piekarnika. Piecz ciasteczka przez około 15 minut, aż się zarumienią. Kiedy wystygną, możesz je udekorować kolorowym lukrem, cukierkami albo bakaliami.

Smacznego!

Pyszne ciasteczka

od
24
grudnia

Kołodnicy

Kołodnicy to tradycyjni przebierańcy, którzy w okresie Bożego Narodzenia chodzą od domu do domu z życzeniami pomyślności na Nowy Rok. Śpiewają kolędy i odgrywają zabawne scenki. W Małopolsce kołędowanie to ciągle żywa tradycja, a najczęściej kołodników można spotkać w góralskich wioskach.

Pastuszkowie

Mimo śnieżycy czy zamieci pastuszków zwykle grają dzieci.

Baba

Baba chodziła razem z dziadem, czasem świeciła mu przykładem.

Dziad

Bo po kolędzie, jak światem świat,
Gdy była baba, chodził i dziad.

Gwiazdor

Gwiazdor ma gwiazdę, drogie dzieci,
która się kręci mu i świeci.

Trzej Królowie

To Trzej Królowie niosą oto
mirrę, kadzidło oraz złoto.

Turoń

Czarny, rogaty i włochaty,
a łeb turonia jak u konia.

Wszystko w nim straszne, straszy zwłaszcza
ciągle kłapiąca wielka paszcza.

Warsztaty
teatralne

JASEŁKA

Teatrzyk

Występują: Maryja, Józef, Anioł, Kacper, Melchior, Baltazar, Narrator, Trzy Przekupki Krakowskie, Trzej Pastuszkowie w strojach góralskich.

AKT I

NARRATOR:

Oto zaczynamy nasze przedstawienie. Józef i Maryja idą w pierwszej scenie nocą do Betlejem. Wiatr zaczyna wiać, Maryja jest zimno, nie mają gdzie spać. *(dzieci udają, że wiatr wieje)*

MARYJA:

Józefie, przystańmy o tak późnej porze, poprośmy o nocleg, może ktoś pomoże?

JÓZEF *(zatrzymuje się, woła do kobiety przez okno):*

Jesteśmy zmarznięci i licho ubrani.

Szukamy noclegu, pomoże nam Pani?

PRZEKUPKA I *(bardzo nieuprzejmym tonem):*

Ja mam obcym ludziom dawać w domu spanie?

Przecie to nie hotel, coś Pan, drogi Panie!?

(Józef wraca do Maryji)

MARYJA:

Szkoda, odmówiła.

JÓZEF *(wskazując kolejny dom):*

Tu spróbuję jeszcze.

MARYJA:

Aby trochę ciepła, schronienie przed deszczem.

(Józef puka)

PRZEKUPKA II:

Kogo tam po nocy?

JÓZEF:

Szukamy noclegu, strach iść nocą w drogę.

Jestem dobrym cieślą, może w czymś pomogę?

KOBIETA II:

Goście hałasują, zawracają głowę,

jeśli jesteś cieślą...

JÓZEF:

Tak...

PRZEKUPKA II:

...to idź na budowę!

JÓZEF *(do Maryi)*:

Nic tu po nas, żono.

MARYJA:

Oj, nie czuj się winnym.

Czemu ludzie nie chcą tak pomagać innym?

Wiatr się wzmaga, pada, niebo z nami płacze.

JÓZEF:

Nie traćmy nadziei, jeszcze tu zobaczę.

(Idą w kierunku budynków, kiedy na drodze napotykają trzecią przekupkę, staruszkę, której wózek z warzywami przewrócił się na drodze)

MARYJA *(podbiega)*:

Babciu, pomożemy.

PRZEKUPKA III (*żartobliwie*):

Ja nie taka stara...

MARYJA:

Trzeba to pozbierać, burza będzie zaraz.

PRZEKUPKA III:

Co wy tu robicie?

JÓZEF:

My z dalekiej drogi.

PRZEKUPKA III:

Więc pewnie zmęczeni i bolą was nogi?

A trzeba uważać w tych czasach niepewnych,
nie macie w Betlejem rodziny czy krewnych?

JÓZEF I MARYJA (*razem*):

Nie mamy.

PRZEKUPKA III (*wskazują na oddaloną stajenkę*):

Więc może w tę nockę grudniową,
śpijcie u mnie, w stajni, miejcie dach nad głową.

(*Schodzą ze sceny i idą w kierunku stajenki*)

NARRATOR (*wpada na scenę w biegu i pyta
publiczność, jakby nie wiedział*):

Hej, udało im się?

(*publiczność potwierdza*)

Znaleźli schronienie?

(*publiczność potwierdza*)

Co się dzieło dalej?

Będzie w drugiej scenie.

AKT II

(Pasterze siedzą przy ognisku)

PASTERZ *(patrząc na gwiazdy):*

Uhhh, ależ mi dobrze.

PASTERZ II *(wskazując na niebo):*

Widzę gwiazdę w locie!

PASTERZ III:

Dobrze jest odpocząć po ciężkiej robocie.

PASTERZ I *(wyciąga fujarkę i gra na niej, po chwili słyszą coraz bliżej dochodzące śpiewanie Aniołów „Wśród nocnej ciszy”)*

PASTERZ III:

Chłopaki, słyszycie?!

PASTERZ I:

Eeeee, to moje granie.

PASTERZ II:

Nie, to odgłos z nieba!

PASTERZ III

Przecudne śpiewanie...

PASTERZ I:

Coś mnie razi w oczy, jasno, choć nie świta.

PASTERZ III:

Ktoś tu do nas idzie, chodźmy się przywitać.

ANIOŁ:

Witajcie, pasterze.

PASTERZE (*pierwszy do drugiego na temat trzeciego*):

Zobacz jego minę.

ANIOŁ:

Przynoszę wam z nieba cudowną nowinę.

Tam w szopie, na sianie zrodził się Zbawiciel
oraz wszystkich grzechów ludzkich Odkupiciel.

PASTERZ I:

Jak to, nasz Zbawiciel i Król w swej osobie
w stajence na sianie leży sobie w żłobie?

(*Pasterze wstają i śpiewają kolędę „W żłobie leży”*)

PASTERZ II (*do zwierząt*):

Chodźmy z barankami, chodźmy z owieczkami
pokłon Jezusowi złożą wspólnie z nami.

(*Wszyscy śpiewają „Pójdźmy wszyscy do stajenki”*)

NARRATOR:

Koniec sceny drugiej, a co dalej będzie?
Wszyscy do stajenki przyjdą po kolędzie!

AKT III

(Wszyscy śpiewają „Gdy śliczna Panna”)

MARYJA:

Ależ to nowina i wielkie jej skutki,
że się nam Jezusek narodził malutki!

JÓZEF:

Widzę jakieś światła, ktoś tu do nas bieży.

PASTERZ I:

Przyjmij, drogi Jezu, w darze od pasterzy.

PASTERZ II:

Jabłek.

PASTERZ III:

Chleba.

PASTERZ I:

Miodu.

PASTERZE *(razem)*:

Szybko nam wyrośniesz, jedząc je za młodu.

(Pasterze śpiewają kolędę „Przybieżeli do Betlejem pasterze”)

NARRATOR:

Zasnął nam Pan Jezus w objęciach Matuli,
kiedy do stajenki przybyło Trzech Króli.

*(Królowie, pasterze i wszyscy śpiewają kolędę
„Pójdźmy wszyscy do stajenki”)*

III KRÓLOWIE *(razem):*

Tyś jest naszym Królem, więc nie bez powodu
przybyliśmy tutaj z dalekiego Wschodu.

KACPER:

Mam na imię Kacper i Ci tu przynoszę
w podarunku mirrę. Oto ona, proszę.

MELACHIOR:

Jam zaś jest król Melchior, jeśli na mnie pora,
przyjmij dziś kadzidło, Jezu, od Melchiora.

BALTAZAR:

A jam jest Baltazar.

JÓZEF:

Witaj, Baltazarze.

BALTAZAR:

Złoto i koronę mam
dla Króla w darze.

ANIOŁ I:

Słuchajcie wszyscy, czas leci,
niech duzi, średni i dzieci
ogłoszą wszem, gdzie kto może,

na świat przyszło Dziecię Boże!

NARRATOR:

Kończą się jasełka, nadszedł życzeń czas.

MARYJA:

Życzymy Wam wszystkim...

JÓZEF:

...Aby każdy z Was...

ANIOŁ:

...Odpoczął w te święta...

PASTERZE:

...Od trudu i znoju.

PRZEKUPKI:

To znaczy życzymy
świętego spokoju!

KACPER:

A gdy odpoczniecie...

MELCHIOR:

...To warto do tego...

BALTAZAR:

Zrobić dla bliźniego cokolwiek dobrego!

MARYJA I JÓZEF:

Bo święta to dobrych jest uczynków czas.

Nasz Jezus je robił.

WSZYSCY RAZEM:

Tak jak każdy z Was!

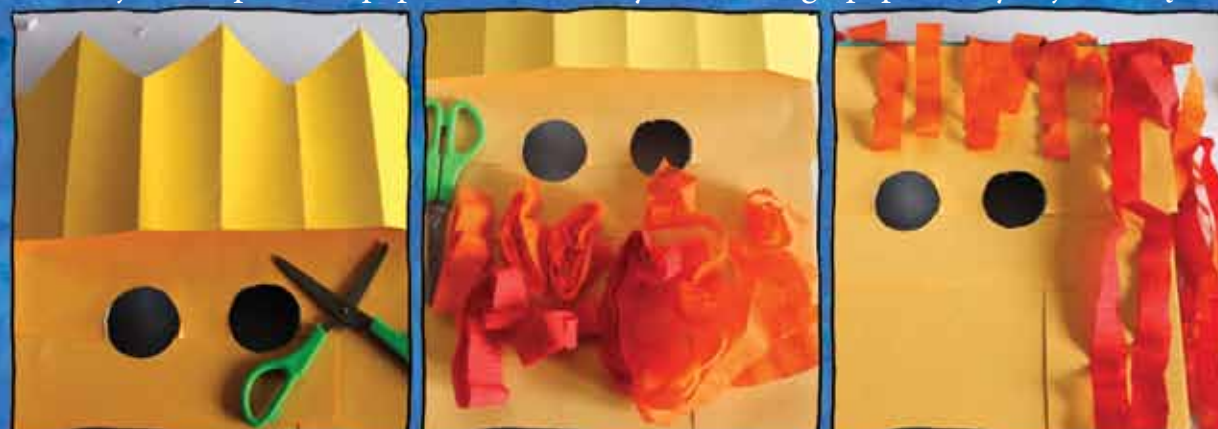

1. Do wykonania maski potrzebujesz: wieko od pudełka, papiery kolorowe, bibułę, klej i nożyczki. Narysuj na wieku dwa koła, a następnie wytnij dwa otwory.

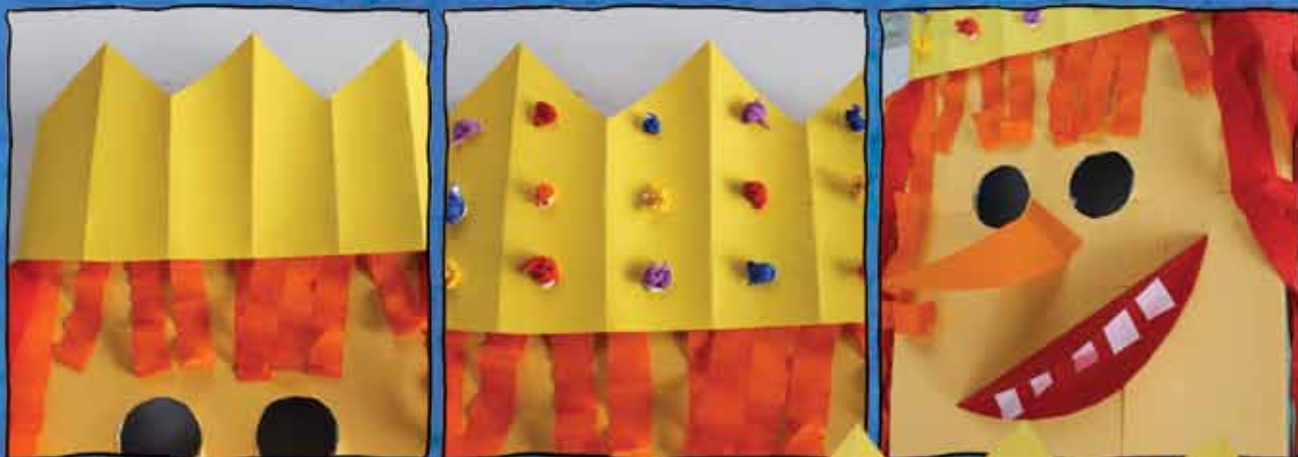

2. Oklej wieko pudełka papierem kolorowym. Z żółtego papieru wytnij koronę.

3. Potnij bibułę na cienkie paseczki i przyklej do wieka z wyciętymi otworami.

KARNAWAŁOWY

4. Na bibułowe włosy przyklej koronę i ozdób ją kolorowymi bibułowymi kulkami. Do maski przyklej nos i usta z zębami. Gotowe!

Nie ma to jak
wielkie bale
i zabawa w karnawale,
śpiewy, szal, muzyka, tańce,
przebieranki, przebierańce!
Podpowiemy Ci we dwoje,
jak wykonać
fajne stroje.

Warsztaty
styczniowe

EKOsmok

1. Aby zrobić ekologiczną, kosmokową maskę karnawałową, przygotuj: papierowe torby po zakupach, szary papier, karton, rolki po papierze toaletowym, klej i nożyczki.

2. Ułóż torbę papierową do góry nogami i wytnij w niej otwory na nos i oczy.

3. Z kartonu wytnij kształt korony.

4. Przetnij dół papierowej torby i umieść tam kartonową koronę.

5. Rozetnij rolkę papieru na pół i przyklej w miejscu nosa.

6. Drugą rolkę przyklej pod papierowym smoczym nosem.

7. Z szarego papieru możesz wykonać groźne brwi.

6
stycznia
wierszyk
na pamięć

ŚWIĘTO TRZECH

Były to dość zamierchłe dzieje,
gdy do Jezuska, do Betlejem
szła trójka mędrców hen ze Wschodu
i nie szli sobie bez powodu:

– *Trasę nam gwiazda ranna wskaże,
bo dary Mu niesiemy w darze.*

Kacper i Melchior z Baltazarem
szli bardzo długo, każdy z darem
i gdy dotarli, uklęknęli
i do Jezusa powiedzieli:

– *Królu nad Króle, przyjmij oto
mirrę, kadzidło oraz złoto.*

Kadzidło – symbol uwielbienia i hołdu złożonego
Jezusowi. Kadzidło to żywica ze specjalnego
drzewa, ma charakterystyczny zapach
przy spalaniu.

Złoto – najcenniejszy kruszec na ziemi, symbol
władzy królewskiej.

Mirra – symbol śmierci Jezusa i odkupienia grze-
chów. Mirra to ciecz, która sączy się z drzewa
balsamowego. Ma bardzo ładny zapach.

Króli

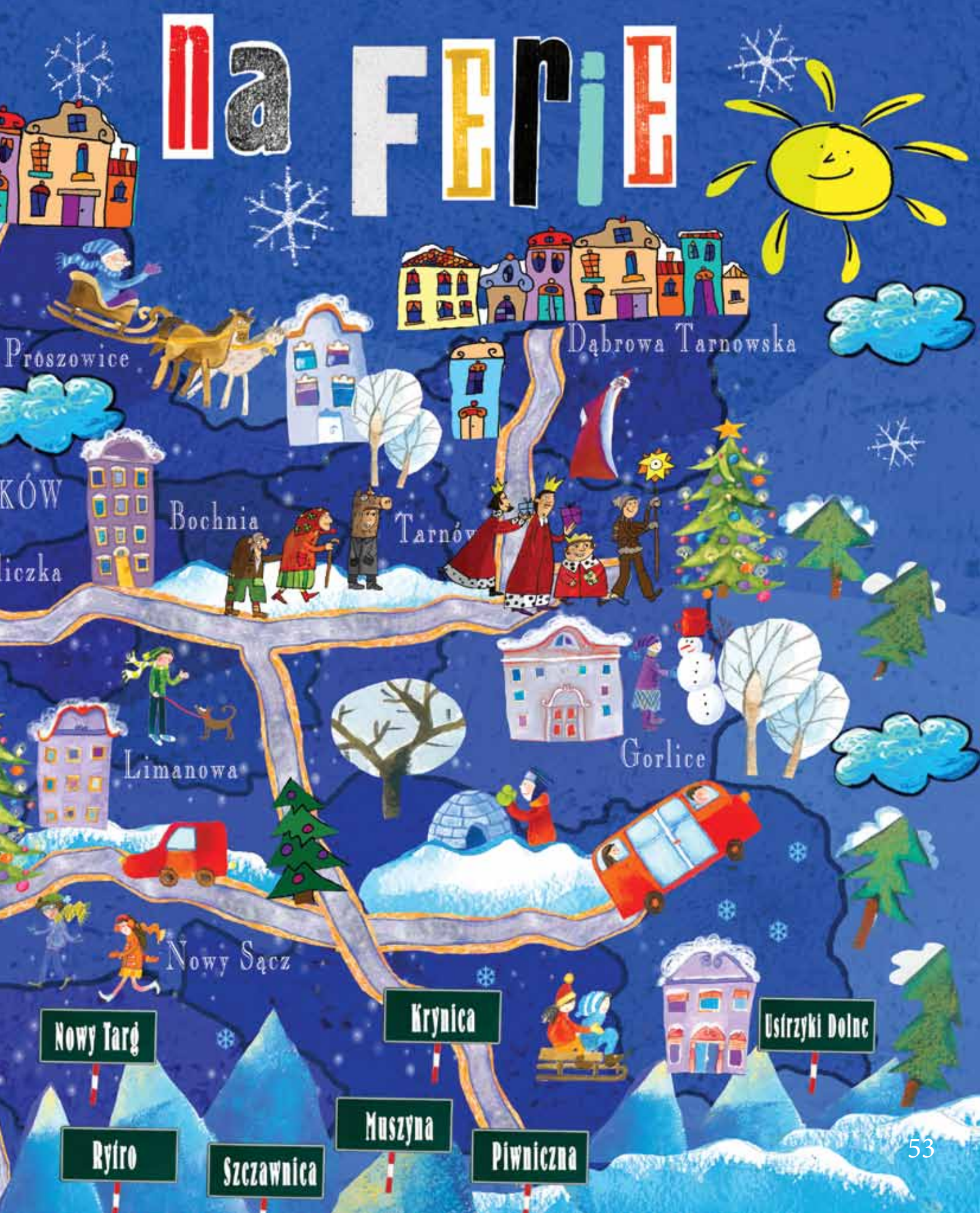
styczeń
luty

Jedziemy

Jesteś kierowcą?
Nikt Cię nie złapie,
jeśli pojeździsz
palcem po mapie!

na FERIE

Prószyce

Dąbrowa Tarnowska

KÓW

Bochnia

Tarnów

iczka

Limanowa

Gorlice

Nowy Sącz

Nowy Targ

Krynica

Ustrzyki Dolne

Ryło

Szczawnica

Muszyna

Piwniczna

styczeń
luty

mroźne ubrania

Gdy świat się zmrozi,
Ty bez szemrania
włóż małopolskie,
ciepłe ubrania.

Rękawice

W tych rękawicach nawet i w biegu,
świetnie się robi kulki ze śniegu.

Baranica

Czym baranica jest? Proszę pana:
czapka na głowę z wełny z barana!

Góralskie swetry

Chcesz by Twój ubiór stał się pełny?
Włóż ciepły sweter z owczej wełny.

Skarpety

Duże i barwne, więc w zasadzie
łatwo odnaleźć je w szufladzie.

styczeń
lutą

wycieczka

ZAKOPANE

W Zakopanem, stolicy polskich Tatr, jest bardzo dużo atrakcji turystycznych szczególnie zimą.

Można się tam wybrać na krótką lub dłuższą wycieczkę.

Na pewno należy zaliczyć:

Spacer nad Morskie Oko.

Trasy narciarskie – ośle łączki dla początkujących i Kasprowy Wierch dla doświadczonych narciarzy.

Wyjazd wyciągiem na czubek Wielkiej Krokwi, jazda na sankach w okolicach skoczni.

Park Wodny.

Kulig lub wycieczka saniami konnymi.

Sanie ciągnięte przez psy husky.

Jazda na łyżwach – w Zakopanem są dwa lodowiska.

Park linowy.

Chcesz
być sprawny
oraz gibki?
Jedz oscypki!

styczeń
luty

narciarski
savoir vivre

BAW się ZIMA

Wiem, świetnie jeździsz, jednak, asie, rób to po wyznaczonej trasie.

Twe bezpieczeństwo to nie żarty, zawsze zabieraj kask na narty.

Ludzie w kolejce stoją ciągiem, więc się nie wpychaj pod wyciągiem.

b e z p i e c z n i e

Jako tor jazdy przyjmij „eskę”,
zjeżdżaj slalomem, nie na kreskę.

Kiedy upadniesz, bez dwóch zdań,
zjedź w bok lub jak najszybciej wstań.

Postój, widoki – nie ciesz się tym
w miejscu zbyt wąskim albo krętym.

styczeń
luty
narciarski
savoir vivre

Wydarzenia

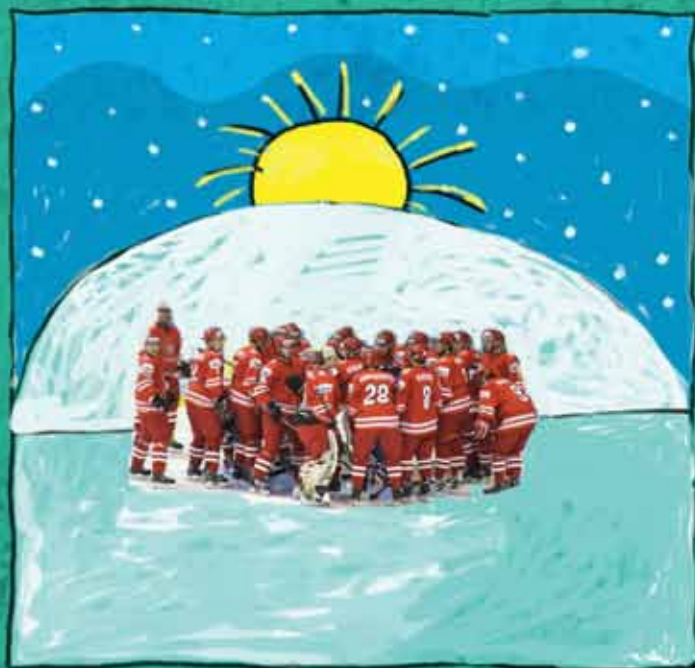
Puchar Świata w skokach narciarskich odbywa się w Zakopanem, na ogromnej skoczni – Wielkiej Krokwi. Kilkadziesiąt tysięcy widzów przez dwa dni obserwuje zmagania najlepszych skoczków z całego świata.

Zakopiańskie zawody w polo na śniegu. Zawodnicy na koniach uderzają specjalnymi kijami w piłkę i strzelają do bramki.

sportowe

Małopolska jest potęgą w hokeju. Nasze hokejowe kluby z Nowego Targu, Krynicy i Krakowa są najlepsze w Polsce. Warto choć raz zobaczyć taki mecz. Mimo że odbywa się na lodowisku – atmosfera jest bardzo gorąca.

W ferie w Myślenicach odbywa się zjazd na „bele czym”. By wziąć udział w konkursie, należy skonstruować możliwie dziwny pojazd i zjechać na nim jak na sankach. Ludzie konstruują naprawdę zaskakujące maszyny: widziano już zjazdy ufo, na łóżku, wannie, a nawet... ubikacji.

styczeń
luty

narciarski
savoir-vivre

historia

Tak wyglądały zapięcia do narty sprzed 100 lat.

Stare drewniane narty.

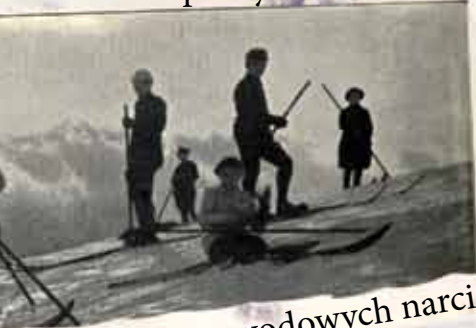
Zwykłe skórzane buty górskie przywiązywano do nart.

sportów

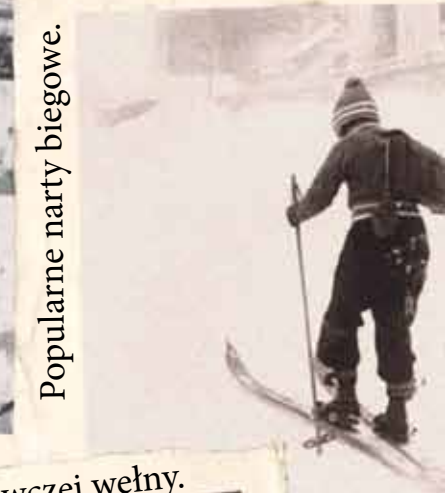
Odpoczynek na stoku.

Drużyna zawodowych narciarzy.

Popularne narty biegowe.

Żeby nie marznąć, zakładano grube skarpety z owczej wełny.

styczeń
lutą
wycieczka

Krynica Zdrój

Zimą warto odwiedzić Krynice, która nie tylko jest miastem uzdrowiskowym, ale ma mnóstwo ciekawych atrakcji zimowych:

- Jaworzyna Krynicka – wyjazd kolejką gondolową.
- Trasy narciarskie na Słotwinach i Henryk w centrum Krynicy.
- Tor saneczkowy dla małych i dużych.
- Wielkie lodowisko hokejowe i codzienne ślizgawki.
- Zjazdy na sankach i jabłuszkach niedaleko pijalni.
- Woda lecznicza – zdrowa woda, choć nie zawsze ładnie pachnie.
- Pijalnia główna – palmy i kaktusy w środku zimy.
- Zwiedzanie drewnianych kościółków wokół Krynicy w Tyliczu, Szczawniku, Hańczowej czy Muszynie.

Wszyscy śniegu zwolennicy,
jedźcie zimą do Krynicy!

NIKIFOR

W ubiegłym wieku w Krynicy mieszkał bardzo ciekawy malarz, który miał na imię Nikifor. Naprawdę nazywał się Epifaniusz Dworniak i był Łemkiem, ale do historii przeszedł jako Nikifor Krynicki. Nikifor przez całe życie był samotny, żył w biedzie, mówił bełkotliwie i niewyraźnie, więc uważano go za upośledzonego kalekę. Jego pasją było malowanie, a ponieważ był bardzo biedny, malował tanimi farbami na kawałkach tektury, okładkach zeszytów i skrawkach papieru. Na swoich obrazkach przedstawiał głównie widoki Krynicy, tamtejszych willi i cerkwi. Uwieczniał też samego siebie, czyli malował autoportrety. Malarstwo było wielką pasją Nikifora, malował bardzo dużo i pozostawił po sobie blisko 40 000 prac. W centrum Krynicy w zabytkowej willi Romanówka znajduje się piękne, kolorowe Muzeum Nikifora.

I do dzisiaj wszystkim wzrusza
ciężki los Epifaniusza.

MAIARZ, Który malował jak dziecko

styczeń
luty

nie zapomnij

Niedźwiedzie w Polsce żyją tylko w górach. Przez całą jesień dużo jedzą i przygotowują sobie legowisko zwane gawrą. Najedzone w ustronnym cichym miejscu przez całą zimę mogą sobie spokojnie, błogo drzemać.

Świstaki żyją tylko w Małopolsce w Tatrach. Podobnie jak niedźwiedzie zapadają w sen zimowy, ale trwa on znacznie dłużej, bo aż do kwietnia. Świstak kopie jamę w ziemi, wchodzi do niej wraz z rodziną i zatyka wyjście. Wcześniej gromadzi zapasy jedzenia we własnym brzuchu. Podczas letargu zimowego jego serce bije bardzo wolno, świstak wtedy nie je, nie pije i nawet nie robi siku.

O ZWIERZĘTACH

Kozice w Polsce podobnie jak świstaki występują tylko w Tatrach, ale nie zasypiają. Kozice żyją bardzo wysoko, świetnie skaczą po półkach skalnych, wspinają się lepiej niż alpinści i nawet zimą doskonale sobie radzą z szukaniem jedzenia, więc nie trzeba ich dokarmiać.

Ptaki – w Małopolsce żyje wiele gatunków ptaków, zarówno duże łabędzie, jastrzębie czy sowy, jak i małe sikorki, wróble, szpaki. Zwłaszcza mniejsze ptaki, które nie odlatują na zimę do ciepłych krajów, wymagają troski i dokarmiania. Nawet jeśli wydaje Ci się, że w Twojej okolicy nie ma ich zbyt wiele, zbuduj lub kup karmnik. Postawisz go z pokarmem na parapecie, a szybko zlecą się do niego chętne na posiłek, okoliczne ptaki.

ciekawostka

Zagadki

Nad Wisłą w Krakowie
zamek wielki stoi,
żyli w nim królowie
i rycerze w zbroi.

*

To skała w Ojcowie,
nie ma takiej drugiej,
ponoć pan Herkules
zrobił z niej maczugę.

*

Kościół ten ma wieżę,
z której co godzina
trębacz hejnalista
hejnał grać zaczyna.

*

Małopolskie

Zamek nad jeziorem
z tego głównie słynie,
że pełno w nim duchów.
Zamek jest w...

*

Kiedyś pół Europy
miało sól w solniczce,
którą sprowadzano
z kopalni w...

*

Mnóstwo nietoperzy
się w jej głębi chowa,
więc ową jaskinię
zwą...

*

Spis treści

Zimowy kalendarz Małopolski.....	4-5
Zimowa mapa Małopolski.....	6-7
Szopka krakowska.....	8-9
Jak zrobić szopkę krakowską.....	10-11
Jak zrobić figurki do szopki.....	12-13
Tradycje górnicze Małopolski.....	14-15
Legenda o świętej Kindze.....	16-17
Legenda o Skarbniku.....	18-19
Mikołaj przychodzi do Smoka Wawelskiego.....	20-21
Jak zrobić kartkę świąteczną.....	22-23
Jarmark krakowski.....	24-25
Etnozabawki.....	26-27
Jak zrobić dekoracje choinkowe.....	28-29
Ubieramy choinkę.....	30-31
Świąteczny stół.....	32-33
Kolędnicy.....	34-35
Jasełka, teatrzyk.....	36-43
Bal karnawałowy.....	44-45
Ekosmok.....	46-49
Święto Trzech Króli.....	50-51
Jedziemy na ferie.....	52-53
Mroźne ubrania.....	54-55
Zakopane.....	56-57
Baw się zimą bezpiecznie.....	58-59
Wydarzenia sportowe.....	60-61
Historia sportów.....	62-63
Krynica Zdrój.....	64-65
Nikifor, malarz który malował jak dziecko.....	66-67
Nie zapomnij o zwierzętach.....	68-69
Zagadki małopolskie.....	70-71

Wydawnictwo zostało zrealizowane przez
Województwo Małopolskie w ramach projektu
Przedszkolne Wychowanie do Wartości

www.malopolska.pl

zima
Czytaj